

České asociace pro vzácná
onemocnění (ČAVO)

Práva a povinnosti pacienta v kontextu ultra-vzácných a nediagnostikovaných

MUDr. Mgr. Jolana Kopsa Těšinová, Ph.D.

1. LF UK Praha 2023



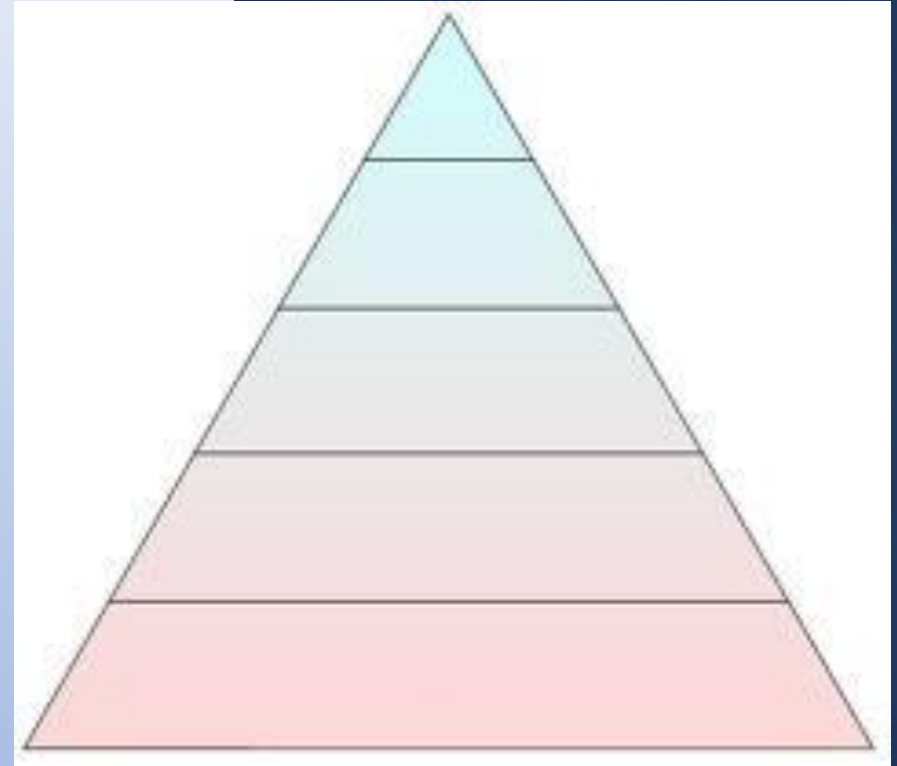
Práva pacienta a pojištěnce

- Právo na **svobodnou volbu** poskytovatele zdravotních služeb a zdravotní pojišťovny
- Právo na časovou a místní **dostupnost** zdravotních služeb
- Právo na **autonomii** při rozhodování o zdravotní péči



Právní systém v ČR

- **Úmluva o lidských právech a biomedicině**
- Úmluva o právech dítěte
- Listina základních práv a svobod
- **Zákon o zdravotních službách**
- Zákon o specifických zdravotních službách
- Občanský zákoník
- **Zákon o veřejném zdravotním pojištění**
- Nařízení vlády o místní a časové dostupnosti
- Vyhláška o zdravotnické dokumentaci



Postavení pacienta a pojištěnce

(čl. 31 LZPS)

PACIENT	POJIŠTĚNEC
<ul style="list-style-type: none">• LZPS• Právo na ochranu zdraví <p>Úmluva o biomedicíně</p> <p>Zákon o zdravotních službách</p> <ul style="list-style-type: none">• práva a povinnosti• ODBORNÝ STANDARD	<p>LZPS</p> <ul style="list-style-type: none">• Právo na bezplatnou péči za podmínek stanovených zákonem <p>Zákon o veřejném zdravotním pojištění</p> <ul style="list-style-type: none">• péče hrazená, částečně hrazená a nehrazená• ÚHRADOVÝ STANDARD

Práva jednotlivce - systematika

Základní

- Právo na úctu a důstojné zacházení
- Právo na autonomii rozhodování
- Právo na péči na náležité odborné úrovni
- Právo na ochranu soukromí

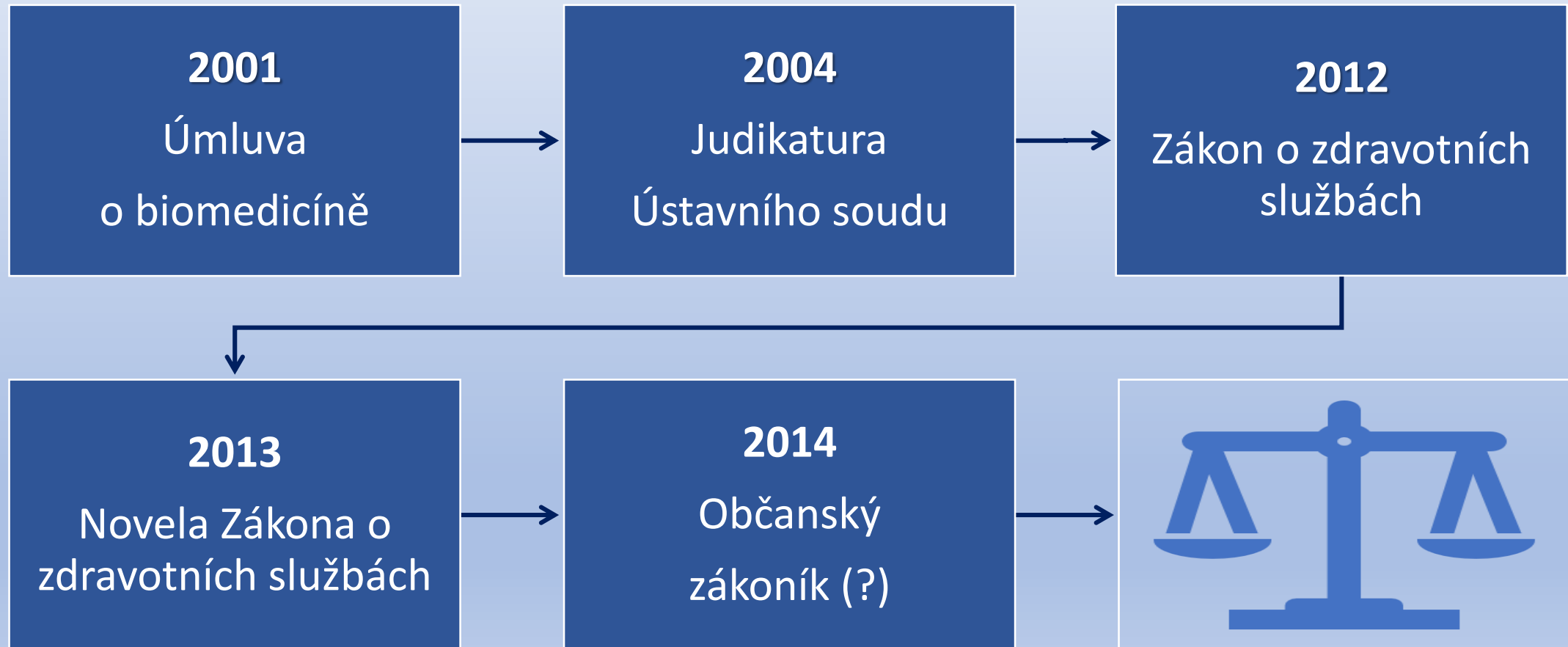
Dílčí

- Právo na (nepřetržitou) přítomnost osoby blízké
- Právo přijímat návštěvy ve zdravotnickém zařízení
- Právo na duchovní péči
- Právo na konzultační služby
- ...

Specifická

- Právo pacienta se smyslovým postižením nebo s těžkými komunikačními problémy dorozumívat se způsobem pro něj srozumitelným
- Právo na doprovod a přítomnost vodícího (nebo asistenčního) psa

Právní předpisy – milníky autonomie



Autonomie pacienta a její limitace

Úmluva o lidských právech a biomedicíně (2001)

***Nikoli ochrana života a zdraví,
ale vůle pacienta je
nejvyšším příkazem!***

vůle **DOSPĚLÉHO SVÉPRÁVNÉHO** a **ZPŮSOBILÉHO** pacienta je nadřazena ochraně jeho života a zdraví



Respekt ke svobodě (dospělého) člověka...

I. ÚS 2078/16
ze dne 2. ledna 2017

*„Součástí této svobody je možnost jednotlivců **činit vlastní rozhodnutí o způsobu svého života**, a být tak aktivním tvůrcem své životní dráhy, neboli **vytvářet si svůj životní projekt**. Při respektování této autonomie jednotlivců musí do určité míry platit, že **každý je strůjcem svého štěstí.**“*

Respekt ke svobodě (dospělého) člověka...

I. ÚS 2078/16
ze dne 2. ledna 2017

*„**Lékaři a další zdravotničtí pracovníci mohou takové osoby přesvědčovat, mohou se snažit je přimět ke změně jejich postoje, pokud je zjevně pro ně škodlivý, ale v konečném důsledku nemohou zabránit realizaci rozhodnutí o odmítnutí péče, které bylo učiněno na základě svobodné a vážné vůle dospělé svéprávné osoby, **pouze z toho důvodu, že se domnívají, že toto rozhodnutí danou osobu poškozují.**“***

Ochrana života a zdraví dítěte

III. ÚS 459/03 ze dne
20. srpna 2004

*„Ochrana života a zdraví dítěte je zcela relevantním a více než dostatečným důvodem pro zásah do rodičovských práv, kdy jde o hodnotu, jejíž ochrana je v systému základních práv a svobod jednoznačně prioritní. **Nelze připustit, aby rodiče přijímali opatření škodlivá pro zdraví nebo rozvoj dítěte.**“*

maternal – fetal conflict

**zájem matky na
ochraně
nedotknutelnosti její
osoby**

**zájem
(nenarozeného)
dítěte na životě a
zdraví**



Ochrana plodu v době porodu

I. ÚS 1565/14
ze dne 2. března 2015

III. ÚS 2480/20
ze dne 16. března 2021

- Lze stěží akceptovat, že by mělo dítě v průběhu porodu zůstat zcela bez právní ochrany.
- **Právo rodící matky na nedotknutelnost její osoby lze omezit za předpokladu, že je skutečně (s vysokou pravděpodobností) život a zdraví plodu bezprostředně ohrožen a provedené zákroky přiměřené sledovanému účelu záchraně života a zdraví nenarozeného dítěte.**
- čl. 6 odst. 2 Listiny základních práv a svobod

Omezení výkonu práv

*(čl. 26 Úmluvy
o biomedicíně)*

Přípustná jsou omezení
nezbytná
v demokratické
společnosti **v zájmu**
bezpečnosti veřejnosti,
předcházení trestné
činnosti, **ochrany**
veřejného zdraví nebo
ochrany práv
a svobod jiných.



Rozhodování pacientů

DOSPĚLÝ

- **Svéprávný, způsobilý**
- **Svéprávný, nezpůsobilý**
(jednající v duševní poruše)
- **Omezený ve svéprávnosti**

NEZLETILÝ

- **Způsobilý** k právnímu jednání přiměřenému rozumové a volní vyspělosti
- **Nezpůsobilý** k právnímu jednání
- **Svéprávný**



„Lege artis“

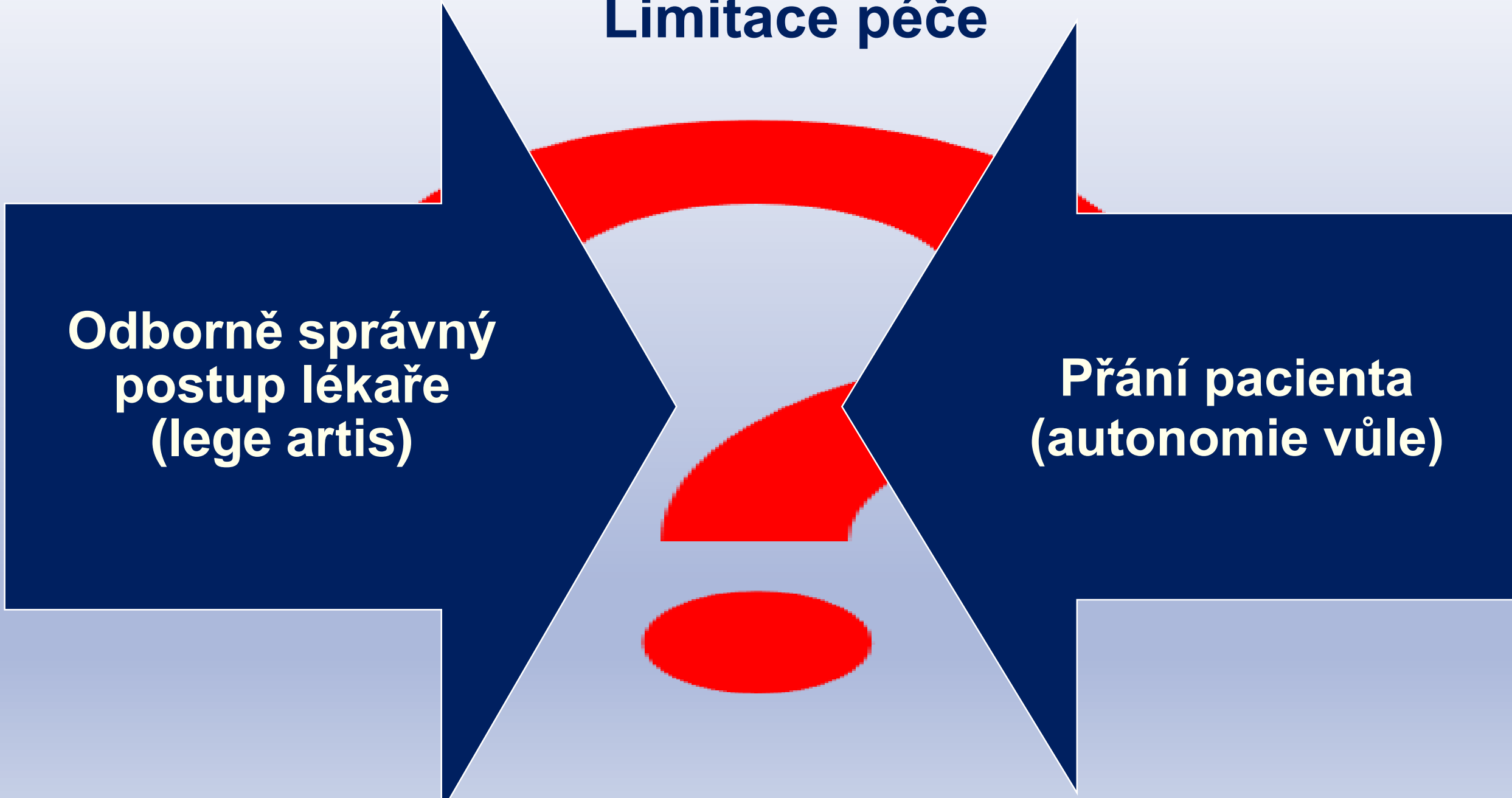
Náležitou odbornou úrovní se rozumí poskytování zdravotních služeb podle:

- pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů,
- při respektování **individuality pacienta,**
- s ohledem na **konkrétní podmínky a objektivní možnosti.**

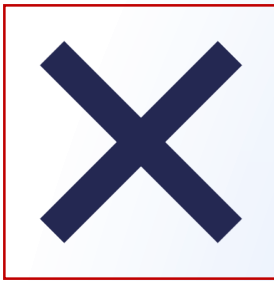
Limitace péče

**Odborně správný
postup lékaře
(lege artis)**

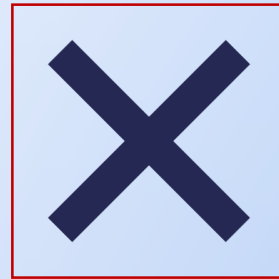
**Přání pacienta
(autonomie vůle)**



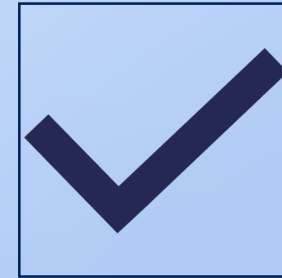
Limitace autonomie pacienta



**aktivní
způsobení smrti**



**postupy non
lege artis**



**ochrana
veřejného zdraví**

Informovaný souhlas

**BEZSOUHLASOVÁ
PÉČE**

- Neodkladná péče
- Ochrana pacienta a třetích osob
- Ochrana veřejného zdraví

VŮLE PACIENTA

- Informovaný souhlas
- Dříve vyslovené přání
 - Negativní reverz

Odkladná péče

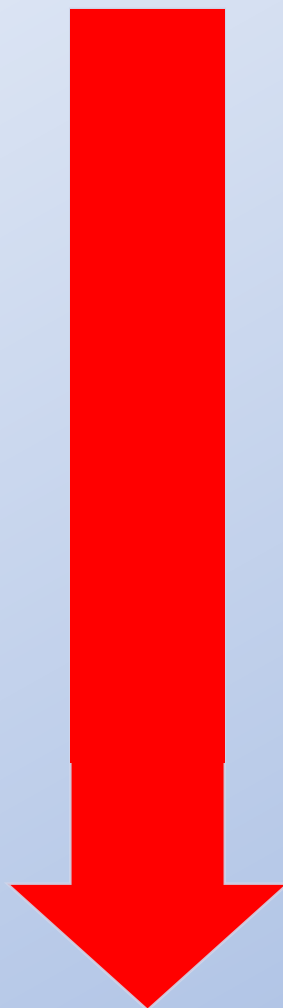
- Informovaný souhlas
- Dříve vyslovené přání
- **Zástupný souhlas**
- Soud

Neodkladná péče

- Informovaný souhlas
- Dříve vyslovené přání
- **Odborný závěr**
- (+ Soud)

Zástupný souhlas

- pacient nemůže s ohledem na svůj zdravotní stav vyslovit souhlas s PZS
- odkladná péče
- vyžaduje se souhlas ...



osoba určená pacientem

manžel
nebo registrovaný partner

rodiče

jiná svéprávná osoba blízká,
pokud je známa

Osoby blízké

- Příbuzný v řadě **přímé**, **sourozenec** a **manžel** nebo **partner** podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství
- **Jiné osoby** v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, **pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní**
- Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby **sešvagřené** nebo osoby, které spolu **trvale žijí**



**Právní
instituty pro
vyjádření
vůle
pacienta**



Informovaný souhlas



Dříve vyslovené přání



Negativní reverz

Dříve vyslovené přání

Dříve vyslovená přání jsou pokynem, který pacient vyslovuje dopředu, pro situaci, kdy by v budoucnu již více nebyl kompetentní (tj. nebyl se sám schopen vyjádřit k průběhu léčby).

Pacient v době, kdy je schopen rozhodovat se, sdělí písemnou formou svůj ne/souhlas s tím, aby v budoucnu, kdy nebude vzhledem ke svému předpokládanému zdravotnímu stavu schopen rozhodování, mu byla určitá zdravotní péče (ne)poskytována.

Informovaný souhlas

POUČENÍ

- srozumitelné
- kvalifikované
- informované

PROJEV VŮLE

- svobodný:
- konkludentní nebo
- výslovný (ústní, písemný)

JUDIKATURA
„Sdílené
rozhodování“



Informovaný souhlas

...je těžištěm vztahu
mezi lékařem a
pacientem ...

**... vzájemná spolupráce a
dobrá komunikace ...**

... oboustranný respekt ...

... sdílené rozhodování ...

Informovaný souhlas (25 Cdo 3100/2021)

- Rozsah a obsah informace, kterou je poskytovatel povinen pacientovi poskytnout, je individuální a liší se podle zdravotního stavu pacienta a předpokládaného výkonu
- V obecné rovině má zahrnovat údaj o aktuálním zdravotním stavu, o navrženém léčebném postupu, o předpokládaném výsledku, o rizicích a o jiných možnostech řešení zdravotních obtíží pacienta
- **Tyto kategorie informací, které se vzájemně mohou prolínat, jsou z pohledu zákona rovnocenné a měla by jim být věnována srovnatelná pečlivost**

Informovaný souhlas (25 Cdo 3100/2021)

- **Primární a v zásadě dostatečné je ústní poučení** (tam, kde zákon nepožaduje písemnou formu)
- Využití písemných podkladů má svůj účel zejména pro objektivizaci zachycení obsahu poučení i toho, s čím přesně pacient souhlasí – zejména pro poskytovatele může jít o **významný důkazní prostředek**, a i pro pacienty mohou takové písemné pomůcky dávat **důležitý podklad pro rozhodnutí**
- Na druhé straně nelze význam písemné formy přeceňovat

Vzájemná interakce (25 Cdo 3100/2021)

- Písemné podklady (zejména různé formuláře) zpravidla nemohou poučení podané v rámci rozhovoru lékaře s pacientem nahradit - mohou tak plnit pouze **doplňkovou a podpůrnou funkci**
- Za stěžejní lze považovat ústní formu (resp. rozhovor mezi lékařem a pacientem) – je na lékaři, aby tento hovor vedl (očekává se, že tím, kdo rozhovor zahájí, bude právě lékař)
- Je to právě **osobní rozhovor**, který by měl výrazně přispívat k tomu, že lékař přizpůsobí své vyjadřování (a způsob poučení) pacientovi

Informovaný souhlas (25 Cdo 3100/2021)

- Informovaný souhlas je těžištěm vztahu mezi lékařem a pacientem a měla by ho charakterizovat vzájemná spolupráce, dobrá komunikace, oboustranný respekt a **sdílené rozhodování**
- Teprve v důsledku této vzájemné interakce je dán dostatečně kvalifikovaný a adekvátní podklad pro rozhodnutí pacienta a udělení informovaného souhlasu, čímž je dostatečně zaručen výkon jeho práva na sebeurčení.
- Ani veškerá snah o důkladné zdokumentování poučení nesmí vést k popření základního stavebního kamene IS – **ústní komunikace mezi lékařem a nemocným.**

Informovaný souhlas

25 Cdo 3100/2021
ze dne 20.1.2023

Aby bylo poučení pro pacienty srozumitelné, musí být jeho **významový obsah spojen s vhodnou formou.**

Za stěžejní lze považovat osobní rozhovor (ústní formu), **písemné podklady** (formuláře) mohou tak plnit pouze **doplňkovou a podpůrnou funkci.**

Budou se lišit **rutinní či opakované výkony** od závažnějších zákroků, při nichž má zase význam rozlišení, zda jde o postupy předem **plánované** či zda jsou **reakcí na úraz či náhlou indispozici** pacienta.

Ochrana soukromí a poskytování informací

Právo na informační sebeurčení

IV. ÚS 23/05

*„Existuje-li právo každého
na informační sebeurčení
ohledně údajů tvořících obecně
jeho privátní sféru,
je zásadně jeho věcí,
co a v jakém rozsahu z této sféry
uvolní
jako informaci pro okolní svět.“*

Vedení a nahlížení do zdravotnické dokumentace

Kdo je vlastníkem ZD?

**Poskytovatel
zdravotních služeb**

(praktický lékař, ambulantní
specialista, nemocnice)

GDPR

Pacient

ZZS



Přístup pacienta ke zdravotnické dokumentaci



NAHLÍŽENÍ



OMEZENÍ



LHŮTY



ZPOPLATNĚNÍ

Vedení zdravotnické dokumentace



PRŮKAZNĚ



PRAVDIVĚ



ČITELNĚ

Kontrola dat ze strany pacienta



**OPRAVA NA ŽÁDOST PACIENTA
(NIKOLI VÝMAZ)**



**KONTROLA VYKÁZANÉ PÉČE
(PROSTŘEDNICTVÍM ZP)**

Oprava na žádost pacienta



V doplnění nebo opravě zápisu na žádost pacienta se uvede datum a čas provedení zápisu a poznámka, že jde o opravu nebo doplnění na žádost pacienta.



Zápis se opatří podpisem pacienta a zdravotnického pracovníka, který jej povedl.

Konzultační služby

Podmínky poskytování zdravotních služeb

Zdravotní služby mohou být poskytovány **pouze ve zdravotnických zařízeních** v místech uvedených v oprávnění.



Zdravotní péče poskytovaná ve vlastním sociálním prostředí

- návštěvní služba
- domácí péče
 - ošetrovatelská, léčebně rehabilitační, paliativní
- umělá plicní ventilace
- dialýza
- mobilní hospic



NOVELA zákona o zdravotních službách

(od 1. 1. 2022)

§ 11 / 5

Konzultační služby mimo zdravotnické zařízení lze poskytovat **prostřednictvím dálkového přístupu** nebo ve vlastním sociálním prostředí pacienta, popřípadě v jiném místě jeho aktuálního výskytu.

Konzultační služby („druhý názor“)

Zdravotními službami se rozumí **konzultační služby**, jejichž účelem je posouzení individuálního léčebného postupu, popřípadě navržení jeho změny nebo doplnění, a další konzultace podporující rozhodování pacienta ve věci poskytnutí zdravotních služeb prováděné dalším poskytovatelem zdravotních služeb.



Konzultační služby („druhý názor“)

Práva pacienta:

§ 28/3/písm. b) ZZS

- Vyžádat si konzultační službu od jiného poskytovatele, popřípadě zdravotnického pracovníka, než, který mu poskytuje ZS



Konzultační služby („druhý názor“)

Povinnosti poskytovatele:

§ 46/1/písm. d) ZZS

- Zajistit, aby jinému poskytovateli nebo jinému zdravotnickému pracovníkovi, od nichž si pacient vyžádal konzultační služby byly zpřístupněny informace vedené o zdravotním stavu pacienta ve ZD, které jsou pro poskytnutí konzultační služby nezbytně nutné





European Health Data Space

Evropský prostor pro zdravotní data (EHDS)



Snadný a bezplatný přístup k údajům pro občany EU a jejich kontrola

PRIMÁRNÍ VYUŽITÍ








Bezpečné sdílení dat z jednotlivých systémů mezi zdravotníky













Využívání dat pro účely výzkumu, inovací a tvorbu politik

SEKUNDÁRNÍ VYUŽITÍ

Práva pacientů podle EHDS

EHDS	ZZS	eZD
PŘÍSTUP		
OBDRŽET KOPII		
AKTUALIZACE údajů pacientem		
NÁPRAVA		
ELEKTRONICKÁ IDENTIFIKACE		

EHDS	ZZS	eZD
PŘENOSITELNOST DAT V RÁMCI ČR		
PŘESHRANIČNÍ PŘENOSITELNOST		
OMEZIT PŘÍSTUP ZDRAVOTNÍKA		
INFORMACE O PŘÍSTUPU PZS nebo ZP		
PODAT STÍŽNOST		

Přeshraniční výměna zdravotních dat

PACIENTSKÝ SOUHRN



SPOLEČNÝ EVROPSKÝ PROSTOR PRO VÝMĚNU ZDRAVOTNICKÝCH ÚDAJŮ

*SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A
RADY 2011/24/EU*

ze dne 9. března 2011

*o uplatňování práv pacientů v přeshraniční
zdravotní péči*

přeshraniční zdravotní služby

- soubor nezbytných a srozumitelných anamnestických údajů konkrétního pacienta, které jsou aktuálně k dispozici a umožňují poskytnutí bezpečné, zejména akutní, zdravotnické péče
- do r. 2025 zavedeno v 25 zemích EU

PACIENTSKÝ SOUHRN V ČR

- samostatná část ZD
- vedení patientského souhrnu dobrovolné
- povinné ohlášení NCPeH
- na žádost poskytnuty údaje poskytovateli v jehož péči se pacient nachází na území jiného státu EU

elektronické identifikace a autentizace uživatelů využívajících služeb Národního kontaktního místa



Mé zdraví @ EU
Infrastruktura digitálních zdravotnických služeb
služba poskytovaná Evropskou unií

Národní kontaktní místo
pro elektronické zdravotnictví
a pro přeshraniční výměnu
zdravotnické dokumentace



Kraj Vysočina

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Národní kontaktní místo pro el. zdravotnictví (NCPeH)

- Kraj Vysočina - provozovatel (MZ ČR - správce) 
- **Brána pro přeshraniční i vnitrostátní elektronické předávání zdravotních dat**
- Komunikuje s národními kontaktními místy členských států v rámci celoevropského mechanismu předávání zdravotnických dat (služby MyHealth@EU)
- **Bezpečné předávání zdravotních údajů** mezi poskytovateli zdravotních služeb v EU i v ČR

Současné a připravované služby NCPeH

PŘESHraniční

Pacientský souhrn

- Lucembursko, Portugalsko, Chorvatsko, Malta, Francie, Holandsko, Španělsko, Estonsko, ...

Elektronická preskripce

- Ostrý provoz – květen 2023
- Polsko, Chorvatsko, Portugalsko, Španělsko, Finsko, Estonsko, ...

Propouštěcí zprávy

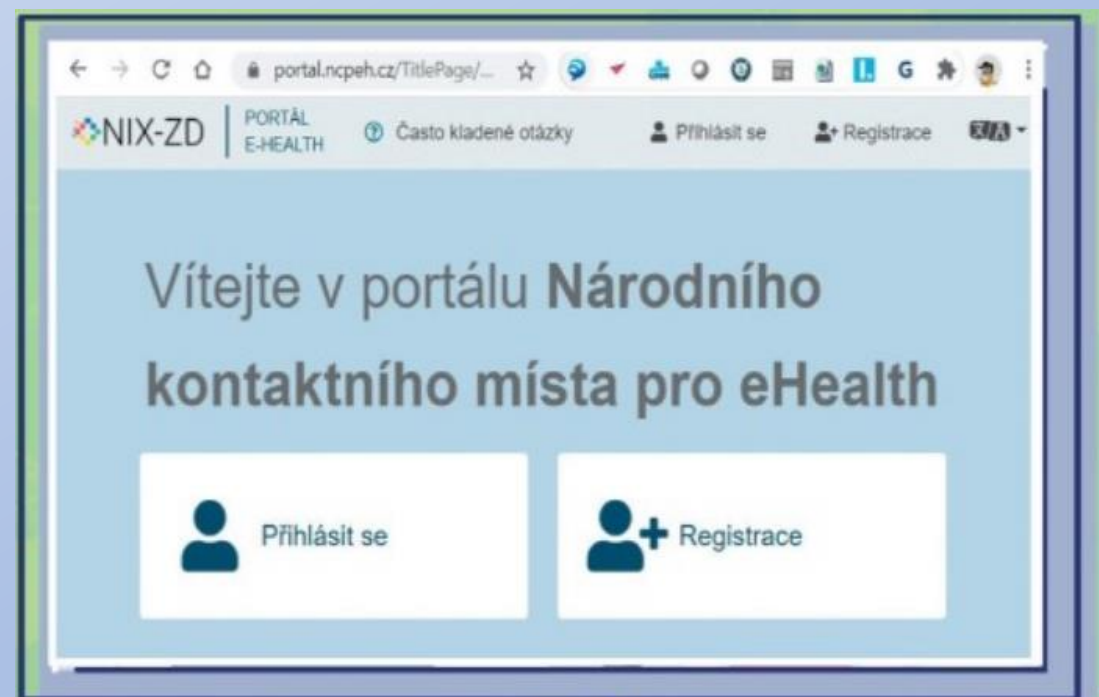
Laboratorní výsledky

Snímky

Vnitrostátní

Pacientský souhrn

- Portál občana (přístup)



Zavedení přeshraničních služeb eHealth v ČR

<http://www.nixzd.cz/>

Národní kontaktní místo pro a pro přeshraniční výměnu

zkráceně: NCP, NCPeH, Národní kontaktní místo

- Nová elektronická služba ve zdravotnictví.
- Slouží jako brána pro tuzemskou i přeshraniční výměnu zdravotnických dat.
 - Umožňuje bezpečné sdílení dat/informací mezi poskytovateli zdravotní péče.
 - Komunikuje s ostatními národními kontaktními místy jednotlivých členských států v rámci celoevropského mechanismu výměny zdravotnických dat (eHealth Digital Service Infrastructure).
- Národní kontaktní místo data pouze přenáší, neukládá je, neplní funkci centrálního registru patientských souhrnů. Ukládají se tzv. metadata o proběhlé transakci, aby byla zajištěna nepopíratelnost transakce.
- Je informačním systémem veřejné správy Ministerstva zdravotnictví.
- Je provozováno Krajem Vysočina.
- Více informací najdete na <https://www.ncpeh.cz/>

elektronické zdravotnictví zdravotnické dokumentace

Co je to patientský souhrn?

Patientský souhrn je soubor údajů, které pomohou ošetřujícímu lékaři získat základní přehled o anamnéze pacienta, o současné medikaci, o alergiích, o operačních zákrocích atd. Tyto údaje napomohou k přesnější diagnostice a léčbě úrazů nebo akutních onemocnění, které mohou naše občany při pobytu v zahraničí potkat, ale i při zhoršení chronického onemocnění nebo při potřebě předepsání dlouhodobě užívaného léku.

Přínosy:

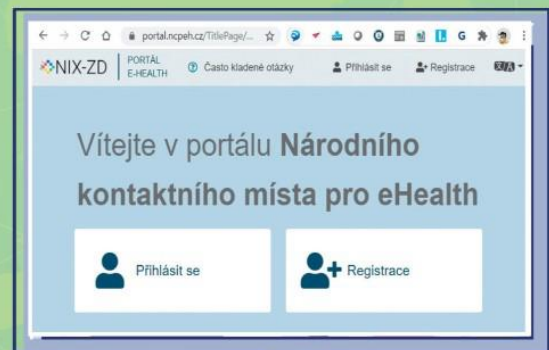
Poskytovatel zdravotní péče v jiném členském státě EU bude mít přístup k patientskému souhrnu občana ČR, kterého ošetřuje v rámci neplánované zdravotní péče. Zároveň český lékař si bude schopen vyžádat patientský souhrn občana EU, kterého ošetřuje, a získá tak o něm bližší informace, které mohou pomoci při poskytnutí správné a bezpečné zdravotní péče. Služba zajišťuje i překlad údajů do úředních jazyků každé země a do angličtiny.

Elektronické přeshraniční zdravotní služby se v členských státech EU v současné době zavádějí postupně. Aktuální stav najdete v přehledu zúčastněných zemí na adrese: <https://www.nixzd.cz/ehealth-eu>



Zavedení přeshraničních služeb eHealth v ČR

<http://www.nixzd.cz/>



Jak se mohou připojit lékaři a nemocnice?

Oslovte dodavatele svých nemocničních informačních systémů a požádejte je o napojení na Národní kontaktní místo pro elektronické zdravotnictví.

Zařídte si vlastní přístup do **Portálu NCP**
<https://portal.ncpeh.cz/>.

Zpřístupnění zdravotnické dokumentace ocení i ten, kdo necestuje. Jak?

Občané mají možnost získat výpis vlastní zdravotnické dokumentace na Portálu občana Ministerstva vnitra, a to od těch poskytovatelů zdravotnických služeb, kteří jsou připojeni k Národnímu kontaktnímu místu pro elektronické zdravotnictví.

Přihlašte se na:

<https://obcan.portal.gov.cz> – prostřednictvím elektronické identity (eObčanky, MojeID apod.), nebo přes osobní datovou schránku.



***Děkuji
za pozornost***

MUDr. Mgr. Jolana Kopsa Těšínová, Ph.D.



DOTAZY a KOMENTÁŘE



Přítomnost třetích osob při poskytování péče



Přítomnost rodičů na operačním sále

- nepřetržitý vzájemný kontakt během uvedení do celkové anestezie

II. ÚS 3708/19
ze dne 23. března
2020

- Právo na nepřetržitou přítomnost zákonných zástupců u nezletilého pacienta není bezbřehé!
- Nemocnice ve vnitřním řádu podle soudu legitimně omezila přítomnost třetích osob na operačním sále před zákrokem a v jeho průběhu za účelem dodržení přísných hygienických podmínek.
- Nemocnice toto právo omezila v souladu se zákonem v zájmu nerušeného poskytování zdravotních služeb.

Přítomnost rodičů na operačním sále

-
důsledky odloučení?

II. ÚS 3708/19
ze dne 23. března
2020

- **Psychické následky na straně nezletilého** v podobě úzkosti či fobie vyvolané jeho odloučením od matky stěžovatelé pouze předpokládají, aniž by osvědčili, že postup nemocnice by mohl vést k těmto důsledkům.
- **Přítomnost stěžovatelky pak není nutná ani pro kontrolu**, že nedojde k provádění jiných úkonů než těch, k nimž byl dán svobodný souhlas, nebo že nezletilý nebude podroben nevhodnému zacházení.

Účast otce u porodu jako základní právo

- odpovědnost státu za škodu v souvislosti se zákazem přítomnosti otců u porodu

III. ÚS 3319/22
ze dne 22. května 2023

- *„Narození dítěte je bezesporu velmi významným, ne-li dokonce nejvýznamnějším okamžikem rodinného života, jehož společné prožití je s to posílit vzájemná a společná pouta mezi matkou, otcem a dítětem.*
- *Přítomnost otce u porodu má zásadní význam, jak pro matku, která má v těchto náročných okamžicích někoho, kdo ji podporuje a koho může „držet za ruku“, tak pro samotné dítě, které např. může v případě komplikovaného porodu a únavy matky těžit z přímého kontaktu s otcem.“*
- **Mimořádným opatřením MZ ČR byla dotčena práva stěžovatele.**

Práva otce narozeného dítěte

Informace o zdravotním stavu dítěte
(i přes zákaz matky)

Určit další osoby s právem na informace týkajících
se dítěte

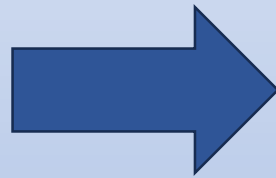
Nahlížet do zdravotnické dokumentace vedené o
dítěti (výpis, kopie)

Rozhodovat o poskytované zdravotní péči
narozenému dítěti

Participační práva dítěte



Zástupce



**Nejlepší
zájem dítěte**

Dítě, které je schopno formulovat své názory, má právo vyjádřit se ke všem záležitostem, které se jej dotýkají .

Informovaný souhlas u nezletilých osob

Dítě **JE** způsobilé poskytnout informovaný souhlas
– má rozumovou a volní vyspělost

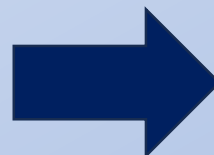
- DÍTĚ vyjadřuje informovaný souhlas
- limitace – zákrok nezanechávající **trvalé** nebo **závažné** následky – souhlas rodičů nebo soudu

Dítě **NENÍ** způsobilé poskytnout informovaný souhlas
– není schopné úsudku a projevu vůle

- RODIČ vyjadřuje informovaný souhlas
- **od 14 let** - zásah do integrity nezletilého, **zákroku vážně odporuje**, ale zákonný zástupce se zákrokem souhlasí (nebo naopak), **nelze** zákrok provést **bez souhlasu soudu**

Souhlas zákonného zástupce

- Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče ve vzájemné shodě.
- Jedná-li jeden z rodičů v záležitosti dítěte sám vůči třetí osobě, která je v dobré víře, má se za to, že jedná se souhlasem druhého rodiče.
- Je-li zákonných zástupců více, postačí, projeví-li vůči třetí osobě vůli alespoň jeden z nich; to neplatí, pokud třetí osoba věděla, že si zástupci odporují.



Lékař není povinen zjišťovat názor druhého z rodičů, **postačí mu souhlas jednoho z nich**. Pokud se však aktivně přihlásí druhý z rodičů nebo jiných zákonných zástupců a **vysloví nesouhlas** s poskytnutím zdravotních služeb, je třeba to respektovat.

Podání informací rodičům

- Poskytnutí zdravotních služeb na základě **souhlasu nezletilého** pacienta nebrání tomu, aby ošetřující zdravotnický pracovník **podal zákonnému zástupci informaci** o poskytnutých zdravotních službách nebo zdravotním stavu nezletilého pacienta.



Rozhodovací „triáž“

1

Zdravotní stav
pacienta z hlediska
ohrožení života
a zdraví

2

Kategorie pacientů
z hlediska
věku/svéprávnosti

3

Kompetence/rozumová
a volní vyspělost
pacienta

Podmínky platnosti DVP

VĚCNÉ

- je k dispozici poskytovateli ZS
- v době poskytování zdravotních služeb nastala předvídatelná situace, k níž se dříve vyslovené přání vztahuje
- pacient je není schopen vyslovit souhlas nebo nesouhlas
- bylo učiněno na základě písemného poučení lékařem o důsledcích tohoto rozhodnutí

FORMÁLNÍ

- písemná forma
- úředně ověřený podpis pacienta
- součástí je písemné poučení
- DVP při přijetí do péče / v průběhu hospitalizace
 - pro zdravotní služby zajišťované tímto poskytovatelem
 - zaznamenaná se do ZD
 - podpis pacient, zdravotnický pracovník a svědek

Dříve vyslovené přání

Není povinnost* / nelze je respektovat**

- *od doby jeho vyslovení došlo v poskytování ZS, k takovému vývoji, že lze důvodně předpokládat, že by pacient vyslovil souhlas s poskytnutím
- **nabádá k postupům, jejichž výsledkem je aktivní způsobení smrti
- **pokud by jeho splnění mohlo ohrozit jiné osoby
- **byly započaty zdravotní výkony, jejichž přerušování by vedlo k aktivnímu způsobení smrti
- **nelze uplatnit, jde-li o nezletilé pacienty / s omezenou svéprávností